

Laurenskerk

Advies: positief, binnen budget

- ▶ Geadviseerd subsidiebedrag: € 265.705,-
- ▶ Gevraagd subsidiebedrag: € 265.705,-

Samenvatting van de aanvraag

“Vroeger vormde de Laurenskerk letterlijk het hart van de stad; met de hoogste toren en de grootste overdekte publieke ruimte was het een kern van samenkomst voor de gemeenschap. De Laurenskerk is al lang niet meer het hoogste en het grootste gebouw en veel mensen gaan niet meer op zondag naar de kerk. Toch vervult het gebouw nog steeds de rol van verbindende factor waar duizenden Rotterdammers jaarlijks samenkomen. Onze missie is het versterken van deze functie, waarbij de Laurenskerk haar verbindende rol behoudt, nu en in de toekomst.

In de periode 2025-2028 willen we de Laurenskerk positioneren als een eigentijds cultureel, sociaal en maatschappelijk centrum, met een grotere diversiteit aan activiteiten, voor een breder publiek en met een hogere innovatieve waarde. Een veelheid aan activiteiten past goed in de traditie van deze middeleeuwse kerk en plaatst het gebouw weer midden in de samenleving. Zo behoudt de Laurenskerk haar rol in het hart van Rotterdam en van de Rotterdammers. Ons cultuurplan heeft daarom ook de toepasselijke naam: Oude Ziel, Jong Hart.

We gaan programmeren met partners, in co-creatie. Een intensieve samenwerking in de stad zorgt ervoor dat het aanbod is afgestemd op de behoefte van de doelgroepen en dat we deze doelgroepen ook daadwerkelijk kunnen bereiken.

We ontwikkelen drie programmaliijnen:

1. De Laurenskerk als geheugen van de stad

De Laurenskerk verbindt het verleden met het heden in een stad waar de meeste sporen van het verleden zijn uitgewist. Dit unieke uitgangspunt willen wij verder ontwikkelen: vaste openingstijden, vernieuwde torenbeklimming, structureel onderwijsprogramma, diverse herdenkingen, waaronder de herdenking van het slavernijverleden, en activiteiten als Heilige Huisjes, Open Monumentendag en Museumnacht.

2. De Laurenskerk als vernieuwend orgelpodium

Naast het diversifiëren van activiteiten gaan we juist meer focus aanbrengen in ons muziekaanbod, gericht op onze orgels en specifiek ons grootste orgel van Nederland. Wij geven ruimte aan crossovers, experiment en het verbinden van een nieuw publiek. Naast de klassiekers, die blijven klinken, richten wij ons op nieuwe makers, talenten en het ontwikkelen van nieuw en hedendaags orgelrepertoire. Dit vormt de basis voor het in leven houden van de orgeltraditie.

3. De Laurenskerk als plek voor de stad

De Laurenskerk is van oudsher als grootste overdekte gebouw een belangrijke plek voor samenkomst en verbinding. Wij streven ernaar om deze rol opnieuw tot leven te brengen en een blijvende, centrale plek te geven in onze programmering. Het doel is het versterken en

vernieuwen van het sociale weefsel in de stad met het oog op een democratische, solidaire, open en cultureel diverse samenleving. Het middel is: ontmoeten, verhalen delen en ervaringen uitwisselen. Wij kijken naar uitdagingen die spelen in Rotterdam. Wij organiseren activiteiten waarbij samenkomen en ontmoeten centraal staan. Passend bij het DNA van de Laurenskerk, richten wij ons op de thema's eenzaamheid, armoede, integratie en rust en bezinning (geestelijk welzijn). Centraal bij deze activiteiten staat samenwerking met lokale gemeenschapsorganisaties, liefdadigheidsinstellingen, overheden en bedrijven.”

Artistieke en inhoudelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de artistiek-inhoudelijke kwaliteit als uitmuntend. De Laurenskerk toont zowel in de aanvraag als in de praktijk een hoge mate van vakmanschap. Het kleine kernteam is samengesteld uit personen met passende en complementaire vaardigheden en wordt bijgestaan door een adviescommissie van ervaren musici. In drie concreet uitgewerkte programmalijnen verbindt de organisatie op organische wijze de geschiedenis van Rotterdam, de huidige samenleving en muzikale innovatie met elkaar. Naast nieuwe ontwikkelingen wordt de consolidatie van erfgoed niet vergeten. Door een samengaan van inzicht en pragmatisch denken toont het plan hoe de artistieke visie van de Laurenskerk gestalte krijgt in een passend programma-aanbod voor de hele stad. Het artistieke vakmanschap wordt bekrachtigd door de samenwerking met musici als huisorganist Hayo Boerema die met open vizier en een uitstekende internationale reputatie de programma's mede vormgeeft.

De Laurenskerk weet een zeer verscheiden publiek aan te spreken. De organisatie definieert heldere publieksgroepen en verbindt die aan de programmalijnen en bevordert daarmee de relevantie voor een groot en potentieel breed publiek. Dit geldt voor zowel de muziekprogrammering als voor de manier waarop de kerk de komende jaren nog meer wordt opengesteld voor tentoonstellingen en vele maatschappelijk activiteiten, waarin thema's als Keti Koti, herdenkingen en de eenzame uitvaart zijn meegenomen. De keuze voor de – uitstekende en passende – samenwerkingspartners draagt daar aan bij.

Het is met name de verbinding van het orgel met de stad, waaruit een hoge mate van oorspronkelijkheid spreekt. De Laurenskerk weet het doorgaans oubollig imago van het (kerk) orgel te vernieuwen en grenzen van het 'kerkgebruik' op te zoeken. De commissie waardeert in het bijzonder de wijze waarop de mystiek van het instituut kerk wordt gecombineerd met praktische en nuchtere toegankelijkheid, en zo op allerlei niveaus verbinding met het publiek tot stand brengt. Met het hoofdorgel – het grootste orgel van Nederland – en de ontwikkeling van het toekomstige 'Hyperorgel' wordt een eeuwenoud muziekinstrument verbonden aan nieuwe generaties makers en muzikale subculturen. Dat leidt tot experimentele uitvoeringen en samenwerking met andere kunstdisciplines, muziekgenres, en festivals als Motel Mozaïque en North Sea Round Town. Daarnaast schept de Laurenskerk ruimte voor nieuw repertoire, talentontwikkeling en de amateursector. Naast moed, eigenzinnigheid en bevologenheid getuigt de aanvraag van een heldere visie op de toekomst.

Waarde voor de stad, de bewoner en de discipline

De commissie beoordeelt de waarde voor de stad, haar bewoners en de discipline als zeer goed. De Laurenskerk geeft zeer concreet invulling aan het onderwerp interconnectiviteit. Er wordt op uiteenlopende niveaus verbinding gemaakt met relevante partijen uit zowel het cultureel als maatschappelijk domein en het onderwijs. In de samenwerking met muzikale subculturen in Rotterdam schuilt een intrinsieke nieuwsgierigheid naar nieuwe partijen in de stad. De Laurenskerk verbindt zich nadrukkelijk ook met partijen die maatschappelijke thema's vertegenwoordigen, zoals het Kerstdiner, statushouders, eenzaamheid (waaronder eenzame uitvaarten), reflectie, bezinning en diverse herdenkingen. Daaruit blijkt een grote maatschappelijke betrokkenheid. Hoewel veel van deze activiteiten éénmaal per jaar plaatsvinden, vormen ze bij elkaar een waaier van activiteiten die de vele lagen van de Rotterdamse samenleving weerspiegelen.

Samenwerking met het bedrijfsleven in de vorm van commerciële verhuur vormt een belangrijke inkomstenbron voor de Laurenskerk. Deze kan door de voorgenomen verbouwing worden gecontinueerd, naast uitbreiding van maatschappelijke en culturele activiteiten. De geloofwaardige analyse van de Rotterdamse bevolkingsgroepen onderbouwt de haalbaarheid van de marketingdoelstellingen en het beoogde publieksbereik.

In het samenbrengen van de traditionele functie van de kerk met actuele thema's, culturele programmering en maatschappelijke activiteiten, toont de aanvrager zijn innovatieve kracht. Dat geldt ook voor de wijze waarop belevingstentoonstellingen worden ingericht. Het meest in het oog springend vanuit het oogpunt van innovatie zijn het toekomstige Hyperorgel en de mobiele speeltafel die drie orgels tegelijkertijd kan bespelen. Omdat de speeltafel vanaf een computer aangestuurd wordt, kunnen de orgels in principe vanaf elke willekeurige plek in de wereld bespeeld worden. Zij vormen een geheel nieuwe klankwereld en een toevoeging aan het instrumentarium van hedendaagse muzikmakers. Daarnaast kan het leiden tot een meer immersieve concertbeleving van het publiek.

De Laurenskerk heeft een intrinsieke visie op diversiteit en inclusie verankerd in de statuten. Die komt uitstekend tot uiting in de publieks- en programmadoelstellingen; met een lage drempel en een cultureel verantwoord programma wordt een zeer diverse groep mensen betrokken. Ten aanzien van personeel en bestuur lijkt de organisatie minder ambitieus, de doelstellingen zijn met name in algemene termen, verwoord en niet altijd SMART. Positief is de commissie over de beoogde werkplekken voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en de ambitie Keti Koti structureel te vieren en dat te streamen.

Zakelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de zakelijke kwaliteit als zeer goed. Laurenskerk wil zich de komende jaren positioneren met een grotere diversiteit aan activiteiten, voor een breder publiek met een hogere innovatieve waarde. Daartoe acht de aanvrager uitbreiding van de personele bezetting van 7 naar 11 fte noodzakelijk. De stichting heeft de afgelopen

periode zaken omtrent de Governance Code Cultuur op orde gebracht en noodzakelijke voorzieningen getroffen. Voor de langer dan gebruikelijke bestuurstermijnen worden plausibele verklaringen genoemd: continuïteit rond de coronajaren, de directeurswissel in 2021 en een aantal langlopende projecten waarin bestuursleden een actieve rol spelen. Met betrekking tot fair practice gaat de aanvraag met name in op fair pay. Onderwerpen als persoonlijke professionele ontwikkeling, duurzame inzetbaarheid of veiligheid op de werkvloer komen nauwelijks aan de orde. Wel beschrijft het plan een transparante werkwijze met onder andere een personeelshandboek met regelingen en verplichtingen en een cyclus van functioneringsgesprekken. De stichting volgt de cao van de Protestantse Kerk Nederland waarin arbeidsvoorwaarden en functieomschrijvingen zijn vastgelegd. De gage van de uitvoerenden volgt de richtlijn kunstenaarshonoraria. Naar eigen zeggen is de stichting één van best betalende orgelpodia van Nederland en worden de overige muzikanten en kunstenaars betaald volgens betreffende cao's of richtlijnen voor kunstenaarshonoraria.

De begroting geeft een realistische en haalbare weergave van de plannen van de Laurenskerk. Deze zijn voldoende uitgewerkt en toelicht de financiële basis van de stichting is goed. Een hoger aangevraagd subsidiebedrag wordt onderbouwd met een structureel gezondere bedrijfsvoering; uitbreiding van het team van ruim 8 naar 11 fte en uitbetaling van werkelijk gemaakte uren. Ondanks deze stijging blijft de subsidieafhankelijkheid gunstig, namelijk onder de 25 procent van de baten. De Laurenskerk draait grotendeels op eigen inkomsten. De renovatie van het grote orgel wordt gedekt uit diverse fondsen en sponsoring. Investerings voor tentoonstellingen in de toren en groot onderhoud, geraamd op € 395.000,-, worden deels bekostigd uit de gevraagde subsidie. De inkomsten uit kaartverkoop nemen toe van 6 procent naar 11 procent van de baten. De aanvrager legt niet uit waarom met een ruimere personele bezetting de omzet uit commerciële verhuur licht daalt. De commissie vindt dat hier in principe een beperkte groei mogelijk zou moeten zijn.

Op basis van de begroting verwacht de commissie geen grote veranderingen in de samenstelling van de financieringsmix. Ondanks dat de Laurenskerk een hoger subsidiebedrag aanvraagt blijft de afhankelijkheid van subsidies relatief gering. Mede op basis van positieve ervaringen in voorgaande jaren heeft de commissie vertrouwen in een gezonde bedrijfsvoering en acht zij de stichting in staat de beoogde financieringsmix ook in de toekomst te realiseren.

Geadviseerd bedrag

De commissie adviseert het gevraagde subsidiebedrag toe te kennen.